Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	16Co/53/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6721201484
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Alexander Mojš
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2023:6721201484.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivice Hanuskovej a Mgr. Štefana Baláža, v spore žalobcu: S. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. H., I. XX, zastúpený advokátom Mgr. Ivanom Bugrim, advokátska kancelária vo Zvolene, Námestie SNP 23, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Pribinova 2, o zaplatenie 4.169,46 EUR, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 14C/16/2021 - 286 zo dňa 04. 04. 2022, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a o výške trov rozhodne súd prvej inštancie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.169,46 EUR do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2.1. Rozhodol tak o nároku, ktorý bol uplatnený žalobou podanou 12. 04. 2021 ako peňažná náhrada nemajetkovej ujmy za obdobie od marca 2018 do marca 2021, kedy žalobca, vykonávajúci štátnu službu na Hasičskej stanici v Detve, odpracoval v priemere pracovný čas v trvaní 52,82 hodín týždenne.
2.2. Nárok bol odôvodnený tým, že právna úprava pracovného času podľa zák. č.315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore umožňuje služobnému úradu/zamestnávateľovi žalobcu rozvrhnúť hasičovi (žalobcovi) služobný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorý stanovuje povinnosť členským štátom ustanoviť maximálnu 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov. Žalobca počas kalendárneho mesiaca vykonával služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby. Počas žalovaného obdobia slúžil v 24 hodinových smenách, z ktorých 17 hodín pripadlo na služobný čas a 7 hodín na služobnú pohotovosť. Súčasne mu môže byť nariadená služobná pohotovosť mimo rozvrhnutého služobného času (§ 92 ods. 1, 2 zák. č. č. 315/2001 Z. z). Obe pohotovosti sa však nezapočítajú do pracovného času a vo výplatnej páske je uvedený súhrnný počet hodín služobnej pohotovosti.
2.3. Nesprávna transpozícia uvedenej smernice Európskeho parlamentu a rady do právneho poriadku Slovenskej republiky je porušením práva Európskej únie. Za žalovaného koná ministerstvo vnútra, do pôsobnosti ktorého patrí Hasičský a záchranný zbor. Porušením maximálnej hranice týždenného pracovného času došlo k porušeniu práva žalobcu na ochranu zdravia v súvislosti s primeranou dobou odpočinku a práva na súkromie a rodinný život.
2.4. Žalobca z dôvodu rozsahu pracovných povinností pociťoval v žalovanom období zásah do osobného a súkromného života. Počas 24 hodinovej smeny musia byť bdelí, nemôžu na stanici spať,

oddychovať, práve z dôvodu výjazdu do jednej minúty v prípade nahlásenia poplachu. Vydržať 24 hodín v bdelom stave je náročné. Žalobca je po službe unavený, trpí nespavosťou, pociťuje problémy pri šoférovaní keď dochádza z miesta bydliska do Detvy. Žalobca nemohol reálne napĺňať právo na odpočinok, regeneráciu, nemohol sa venovať sebe, priateľke, rodine.

3.1. Žalobca má v zmysle judikatúry Súdneho dvora európskej únie právo na náhradu škody porušením únijného práva zo strany štátu, za splnenia troch podmienok: 1) cieľom právnej normy, ktorá bola žalovaným porušená, je priznať práva jednotlivcom a porušenie je dostatočne závažné, 2) existencia škody, 3) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou. Podmienky takejto náhrady nesmú byť menej výhodné ako obdobné prostriedky náhrady vo vnútroštátnej úprave, podmienky uplatnenie práva nesmú viesť k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady. Žalobca tvrdil, že ním požadovaná peňažná náhrada spĺňa požiadavku primeranosti.
3.2. Pri vyčíslení výšky náhrady žalobca vychádzal z ustanovení o peňažnej náhrade za služobnú pohotovosť v § 122 ods.1, 2 zák. č. 315/2001 Z. z. Za služobnú pohotovosť je uhrádzaná peňažná náhrada vo výške 15 % príslušnej časti služobného platu. Pri nariadenej služobnej pohotovosti je peňažná náhrada vo výške 50 % príslušnej časti služobného platu. Za hodiny, ktoré žalobca odpracoval nad hranicu maximálneho limitu priemerného týždenného služobného platu žiadal ako primeranú náhradu rozdiel medzi peňažnou náhradou podľa § 122 ods. 1 a § 122 ods. 2 písm. a) zák. č. č. 315/2001 Z. z. Celkovú výšku nemajetkovej ujmy odpracovanej služobnej pohotovosti žalobca uplatnil ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % (50% - 15% = 35 %) peňažnej náhrady z jeho hodinovej odmeny (služobného platu) za príslušný kalendárny mesiac. V prípade odpracovanej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % (50% - 30% = 20%) peňažnej náhrady z jeho hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac. Žalovaná peňažná náhrada predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť.
3.3. Nárok žalobcu vznikal postupne za každý kalendárny mesiac súčasne so splatnosťou mzdy k 10. dňu nasledujúceho mesiaca, takže nárok za mesiac marec 2018 bol splatný 10. 04. 2018 atď.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení a na pojednávaní namietal, že vnútroštátna úprava neodporuje ustanoveniam posudzovanej smernice. Mal za to, že štátnu službu príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahovú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS a žalobcovi nevznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

5.1. Okresný súd uviedol, že služobný pomer a činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES z 04. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Ďalej konštatoval veci, v ktorých Súdny dvor EÚ rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcom právo, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnym súdom. Uzavrel, že z dôvodu záväznosti smernice je daná objektívna zodpovednosť žalovaného ako členského štátu Európskej únie za porušenie povinnosti vykonať príslušnú vnútroštátnu úpravu včas a správne, tým je daná aj pasívna legitimácia žalovaného. Za Slovenskú republiku koná Ministerstva vnútra, do pôsobnosti ktorého v zmysle § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády patrí Hasičský a záchranný zbor.
5.2. Okresný súd vychádzal z judikatúry Súdneho dvora EÚ, podľa ktorej opatrenia upravené Smernicou č. 2003/88/ES majú priamy účinok na žalovaný členský štát Európskej únie vtedy, ak imperatívne, jasné a presné ustanovenia smernice, priznávajúce právo jednotlivcom, do svojho vnútroštátneho právneho poriadku netransponoval, alebo tak urobil nesprávne. Zodpovednosť štátu je objektívna bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán štátu (verejnej moci) sa porušenia práva Únie dopustil, resp. ktorý orgán by mal povinnosť náhrady podľa vnútroštátnych noriem.

6. Smernica č. 2003/88/ES v čl. 2 upravuje definíciu pracovného času, ktorým je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Ďalej upravuje čas odpočinku, ktorým je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Podľa čl. 6 Smernice 2003/88/ES, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi, b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Súdny

dvor Európskej únie vo veci C-429/09, judikoval, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priami účinok, pretože priznáva jednotlivcovi práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

7.1. Smernica 2003/88/ES je uvedená v Zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie, ktorý je prílohou č. 4 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore od 01. 01. 2006. Podľa § 193 sa na služobný pomer príslušníkov použije primerane § 85 ods. 9 Zákonníka práce, ktorý znie: „Priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín“.
7.2. Z ustanovení zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. Z výpovede žalobcu a žalovaného vyplýva, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočíta. Práve v tom spočíva rozpor s úpravou smernice a Zákonníka práce.
7.3. Podľa § 85 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobnú pohotovosť zákon nezaraďuje do výkonu štátnej služby a z ustanovenia § 86 vyplýva, že pri nerovnomerne rozvrhnutom služobnom čase sa rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby Z § 122 ods. 3 vyplýva, že ak počas služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby, až takáto situácia je považovaná za štátnu službu nadčas.

8. Okresný súd vyvodil záver, že vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi žalobcu nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi, príslušníkovi hasičského záchranného zboru služobný pracovný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES. Žalovaný doposiaľ neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníka hasičského záchranného zboru definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa čl. 2 Smernice č. 2003/88/ES a aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená v čl. 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES (s. 18 odôvodnenia).

9.1. Základ nároku žalobcu posudzoval okresný súd na základe splnenia nasledovných podmienok: 1./ že právna norma Európskej únie uvedená čl. 2 a čl. 6 Smernice č. 2003/88/ES priznáva žalobcovi právo a jej porušenie je dostatočne závažné, 2./ existencia škody, 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou žalobcovi. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí vnútroštátneho súdu.
9.2. Pokiaľ ide o prvú podmienku, čl. 2 a čl. 6 Smernice č. 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, ktorý zahŕňa aj nadčasy, aj pracovnú pohotovosť a od tejto hranice sa nemožno odchýliť ani pokiaľ ide o činnosť hasičov. Súčasne ide o dostatočne závažné porušenie práva únie v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti.
9.3. Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), okresný súd uviedol, že Slovenská správny úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva a nemajetkovú ujmu treba posúdiť podľa § 11 a nasl. v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka.
9.4. Žalobca preukázal, že v žalovanom období marec 2018 - marec 2021 presiahol maximálny limit 48-hodín priemerného pracovného týždňa. Tento stav bol v príčinnej súvislosti nemajetkovou ujmou, ktorú žalobca utrpel. Nemajetková ujma žalobcovi vznikla trvalým prekračovaním limitu 48-hodinového priemerného pracovného týždňa, čím došlo dlhodobo k porušovaniu osobnostných práv žalobcu, práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na realizáciu súkromného rodinného života. V dôsledku právnej úpravy čas služobnej pohotovosti nie je súčasťou služobného času na strane žalobcu sa po celý čas trvania služobného pomeru skracuje čas odpočinku. Tým je preukázané nemajetková ujma v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva.

10. Okresný súd odmietol obranu žalovaného, ktorý namietal, že žalobca neprejavil primeranú snahu na odvrátenie škody a odstránenie škodlivých následkov s využitím dostupných prostriedkov. Neprihliadol na námietku miestnej príslušnosti, nakoľko predmet konania súvisí s výkonom povolania žalobcu a

miestom výkonu štátnej služby žalobcu bol v obvode súdu, ktorý vec prejednal s poukazom na § 19 písm. b) CSP. Za nedôvodnú považoval námietku premlčania.

11.1. Zodpovednosť žalovaného za porušenie komunitárneho práva, teda základ nároku, okresný súd posúdil podľa pravidiel, ktoré vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1, ods.2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii, za čo mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a peňažná náhrada je spôsobilá forma odškodnenia zistenej ujmy.
11.2. Žalobca uplatnil peňažný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za použitia analógie § 11, § 13 v spojení s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Za primerané zadosťučinenie považuje finančné odškodnenie, rovnajúce sa odmene, ktorú žalobcovi ako cenu práce priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. o HaZZ pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd považoval žalobcom uplatnený výpočet náhrady za primeraný k charakteru a spôsobu porušenia práva a k spôsobu, akým došlo k zásahu, ako aj k následkom na jeho živote.
11.3. Pri určení náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd vychádza z posúdenia ujmy, ktorú mohol zásah do práva žalobcu vyvolať a nemožnosti presne zistiť skutočnú ujmu. Priznanie náhrady preto závisí na úvahe súdu, pričom musí byť zachovaný vzťah úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou náhrady. Súd hodnotí jednotlivé okolnosti aj povahu konkrétneho prípadu.

12.1. Žalobca vykonal z podkladov svojho zamestnávateľa prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času. Za uvedené hodiny by žalobcovi patrila v prípade výkonu nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. , t. j. vo výške 50 % hodinovej odmeny za príslušný mesiac kalendárneho roku a nie odmena podľa § 122 ods. 1 (15 %, resp. 30 % peňažnej náhrady z hodinovej odmeny za príslušný mesiac kalendárneho roku. Vyčíslený rozdiel zodpovedal žalovanej sume ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. za príslušný kalendárny mesiac kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % a 20 % peňažnej náhrady za príslušný kalendárny mesiac kalendárneho roku, ktorá žalobcovi patrila v prípade služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2 písm. a).
12.2. Za obdobie marec 2018 až december 2018 žalobca odpracoval 2.270,06 hodín, v tom fond pracovného času 1.738 hodín, služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 532,06 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 0 hodín. Z toho je nemajetková ujma vyčíslená v sume 938,99 EUR (výpočet náhrady s.32).
12.3. V období január 2019 až december 2019 žalobca odpracoval 2.722,27 hodín, z toho fond pracovného času 2.095 hodín, služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 603,27 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 24 hodín. Z toho nemajetková ujma vyčíslená v sume 1.201,89 EUR (výpočet náhrady s. 33).
12.4. V období január 2020 až december 2020 žalobca odpracoval 2.777,97 hodín, z toho fond pracovného času 2.097 hodín, služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 649,80 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 31,17 hodín. Z toho nemajetková ujma vyčíslená v sume 1.587,61 EUR (výpočet náhrady s.34).
12.5. V období január 2021 až marec 2021 žalobca odpracoval 694,50 hodín, z toho fond pracovného času 483,50 hodín, služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 v rozsahu 167,25 hodín a služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 2 v rozsahu 43,75 hodín. Z toho nemajetková ujma vyčíslená v sume 440,98 EUR (výpočet náhrady s. 33).
12.6. Okresný súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v žalovanej sume v celej uplatnenej výške. Žalobca vyčíslil cenu svojej práce za služobnú pohotovosť, vyčíslenie nemajetkovej ujmy má najbližšie k náhrade škody v dôsledku zisteného porušenia práva. Z odôvodnenia (bod 63.) vyplýva, že nemal výhrady k výpočtu náhrady a správnosti predložených údajov žalovaného obdobia a tieto nespochybnil ani žalovaný. Žalobcom predložený výpočet je možné považovať za sumu primeranú nemajetkovej ujme, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je neprimerane vysokou peňažnou sumou za celé obdobie, v ktorom bolo právo žalobcu porušované.

13.1 Na právne zdôvodnenie okresný súd uviedol čl. 1, čl. 2, čl. 6, čl. 16 a 17 Smernice č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, čl. 7 ods. 2, ods. 5, čl. 36 ods. 1 písm. c), d) a e), čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, 2, § 92 ods. 1, ods. 2, § 103, § 116, §122 § 130, § 135e zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore, § 11, § 13 ods. 1, § 100, § 101, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

13.2. Žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný priznal podľa § 255 ods. 1 CSP náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

14.1. Žalovaný vo včas podanom odvolaní zo dňa 217. 05. 2022 namietal, že pri posudzovaní individuálneho nároku žalobcu súd nemohol ako predbežnú otázku posúdiť, že obsah Smernice č. 2003/88/ES bol zákonom č. 315/2001 Z. z. prebraný nesprávne, pretože takéto právo nespadá do kompetencie žiadneho všeobecného súdu Slovenskej republiky, ktorý nemá zverenú právomoc na porovnanie súladu, resp. na právne záväzné vyslovenie nesúladu zákona č. 315/2011 Z. z. s uvedenou smernicou. Okresný súd sa nevysporiadal s prekážkou konať.
14.2. Okresný súd nesprávne právne posúdil postavenie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra a tým aj otázku pasívnej legitimácie žalovaného. Namietal, že žiadne ustanovenie zákona 315/2001 Z. z. nie je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Záver o nesprávnom transponovaní smernice urobil okresný súd bez toho, aby porovnal zák. č 315/2001 Z. z. v znení pred a po prebratí Smernice 2003/88/ES. Skutočnosť, že zákon výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov je považovaná za súčasť ich služobného času a neobsahuje ustanovenie o dĺžke týždenného pracovného času na 48 hodín, nie je dôvodom nesprávneho prebratia smernice, aj vzhľadom na priamy účinok smernice. Žalobca namietal nesprávne prebratie smernice, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Porušenie smernice môže byť spôsobené až aplikáciou jednotlivých ustanovení smernice, ak si adresát účinkov smernice (zamestnávateľ) vyloží jej ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Až nesprávna aplikácia smernice môže založiť prípadný nárok na náhradu. Žalovaný považuje za rozhodujúce pre posúdenie veci, aby sa prebratie smernice a vnútroštátna aplikácia smernice rozlišovali, lebo aj nesprávne prebratá smernica môže byť u adresátov aplikovaná správne a naopak. Žalovaný nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice, lebo nie je zamestnávateľom žalobcu ani orgánom, ktorý by sa na aplikácii smernice podieľal. Miera zodpovednosti za prípadný vznik škody sa musí rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra, resp. Hasičským a záchranným zborom ako samostatnými subjektami.
14.3. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť žalovaného odvodzovala od individuálneho prístupu k pracovnoprávnym vzťahom. Žalovaný nemôže byť účastníkom sporu na ochranu osobnosti vzhľadom na to, že v právnom poriadku neexistuje osobitná úprava konania o nároku z porušenia práva európskej únie.
14.4. Žalovaný namietal, že rozsah pôsobnosti čl. 2 ods. 1 Smernice č. 2003/88/ES je treba vykladať v spojení s negatívnym vymedzením v čl. 2 ods. 2 Smernice č. 89/391/EHS a teda, že Smernica č. 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom, štátna služba žalobcu ako príslušníka hasičského záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov policajného zboru a profesionálnych vojakov. Úlohy, ktoré plnia hasiči možno podľa súvisiacich právnych predpisov zaradiť pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany v zmysle čl. 2 ods. 2 Smernice č. 89/391/EHS. Čl. 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania článku 6 za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov neuplatňovania čl. 6 smernice je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Rozhodnutie Súdneho dvora, na ktoré okresný súd prihliadol, sa týka mestského hasiča, ktorého režim výkonu činností je odlišný od režimu fungovania hasičského záchranného zboru v Slovenskej republike.
14.5. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, môže odpočívať a venovať sa inej činnosti, z vlastnej iniciatívy neuskutočňuje žiadny výkon práce, ktorá sa považuje za služobnú činnosť, len na pokyn zamestnávateľa. Napriek tomu zamestnávateľ vypláca žalobcovi dohodnutú odmenu aj za túto neaktívnu časť práce. Tou zamestnávateľ žalobcovi kompenzuje, že v prípade potreby je žalobca k dispozícii.
14.6. Záver, že služobná pohotovosť žalobcu, za ktorú je odmeňovaný, je pracovným časom a má sa rátať do pracovného fondu, samo osebe nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu. Žalobca nepreukázal a neodôvodnil výšku ujmy, ktorú nepreukázal iba tvrdením o ukrátení času s rodinou. Náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z predložených dôkazov. Žalobca nepreukázal zásah do súkromia, rodinného života či zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanie peňažnej sumy. Peňažnú náhradu možno priznať v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka len ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, jej vážnosť v spoločnosti.

14.7. Žaloba nerieši údajný protiprávny stav do budúcnosti. Žalobca sa nedomáha upustenia od neoprávneného zásahu, ale vytvára priestor na opätovné čiastkové žaloby. Ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice skutočne existoval a pretrvával neoprávnený zásah do práv žalobcu, ten by sa v prvom rade domáhal upustenia od zásahu u svojho zamestnávateľa.
14.8. Ak by aj smernica bola uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku nemajetkovej ujmy, lebo nepreukázal jej závažnosť.
14.9. Žalovaný navrhol , aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
14.10. V replike na vyjadrenie žalobcu žalovaný zopakoval, že žalobca neosvedčil nárok, ktorý vyčíslil ako mzdový nárok, pričom na odmeňovanie pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti sa nevzťahuje Smernica 2003/88/ES s poukazom na rozsudok súdneho dvora vo veci C-107/19, C-344/19 a C-437/05. Rozsudok okresného súdu z hľadiska právneho posúdenie nepovažuje za správny, lebo okresný súd neprihliadol na právnu argumentáciu žalovaného.

15.1. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že odvolacie námietky žalovaného sú nedôvodné a okresný súd sa s nimi vysporiadal. Námietka nedostatku právomoci súdu je nedôvodná vzhľadom na objektívnu zodpovednosť žalovaného za škodu, ktorá vznikla z porušenia práva únie nesprávnou transpozíciou smernice a aplikáciou vnútroštátneho právneho poriadku, odporujúcou právu únie. Žalovaný je zodpovedný za ponechanie legislatívy, ktorá je v rozpore s právom únie. Od všeobecných súdov členských štátov Európskej únie sa v judikatúre Súdneho dvora vyžaduje, aby správnosť preberania smerníc kontrolovali. Nie je iný orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by bol oprávnený a povinný rozhodnúť spor a v rámci sporu prejudiciálne posúdiť súlad Smernice 2003/88/ES so zákonom č. 315/2001 Z. z..
15.2. K otázke pasívnej legitimácie žalovaného sa žalobca podrobne vyjadril a žalobca neuviedol v odvolaní žiadne relevantné dôvody, okresný súd s legitimáciou žalovaného vysporiadal v bode 7.4 odôvodnenia rozhodnutia. Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje na žalobcu ako hasiča a táto činnosť nespadá pod osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.
15.3. V súvislosti s tým, že žalovaný namietal samotný nárok, žalobca uviedol, že ako hasič vykonáva určenú služobnú pohotovosť, ktorú žalovaný nepovažuje za pracovný čas, čo vyplýva z výkladu aj zákona 315/2001 Z. z., ktorý voči žalobcovi uplatňuje jeho zamestnávateľ.
15.4. Výšku nároku si žalobca uplatnil a vyčíslil v súlade s rozhodovacou praxou súdov v skutkovo a právne totožných veciach.
15.5. Žalobca navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny.

16. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contr. CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobe vyhovel, je vecne správne.

17.1. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má smernicou dosiahnuť, pričom voľbu foriem a spôsobov transpozície ponecháva vnútroštátnym orgánom. Je nesporné, že právna úprava pracovného času je regulovaná čl. 2 a čl. 6 Smernice č. 2003/88/ES, ktorá priznáva právo na neprekročenie 48 hodinovej hranice pre priemerný týždenný pracovný čas, ktorý zahŕňa nadčasy, aj pracovnú pohotovosť a od tejto hranice sa nemožno odchýliť ani pokiaľ ide o pracovné povinnosti žalobcu ako hasiča.
17.2. Vôľa unijného normotvorcu musí byť splnená, obvykle zmenou vnútroštátnej právnej úpravy. Pre prípad, že zákonodarca túto povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc. Ak by totiž bola smernica náležite transponovaná, nemožno sa domáhať priameho účinku smernice, ale len prostredníctvom vnútroštátnej normy, do ktorej je úprava pracovného času transponovaná. Zásada priameho účinku smernice umožňuje žalobcovi, aby sa dovolal aplikácie vnútroštátnou právnou úpravou nerešpektovanej smernice priamo pred orgánom verejnej moci. Príslušným orgánom verejnej moci je tomto prípade všeobecný súd, lebo v právnom poriadku nie je pri uplatnení náhrady škody a nemajetkovej ujmy iný orgán verejnej moci, ktorý by mal právomoc konať.
17.3. Súdny dvor EU priznal smerniciam priamu účinnosť za súčasného splnenia podmienok: a) jasný, presný a určitý záväzok uvedený v smernici, b) záväzok je nepodmienený, c) uplynula lehota na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku, d) nejde o záväzok, ktorý ukladá priamo povinnosť

jednotlivcovi, naopak, právo jednotlivcovi priznáva. Splnenie uvedených podmienok mal okresný súd preukázané a tým aj zistenie pasívnej legitimácie žalovaného.
17.4. Zároveň okresný súd poukázal na zásadu efektivity, ktorá bráni uložiť žalobcovi povinnosť systematicky využívať iné vnútroštátne právne prostriedky, ak to od žalobcu nemožno rozumne vyžadovať, alebo ak by iné právne prostriedky spôsobili nadmerné ťažkosti pri uplatnení práva. Z rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Gunter Fuss C-429/09 vyplýva, že porušenie práva únie s priamym účinkom nemožno prenášať na dotknutého zamestnanca ani na zamestnávateľa, čo by malo za následok prenášanie povinnosti dbať o dodržiavanie právnych noriem z orgánov štátu na jednotlivca. Smernica č. 2003/88/ES nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požadovali zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených ustanoveniami smernice.

18.1. Smernica 2003/88/ES je uvedená v Zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie, ktorý je prílohou č. 4 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore od 01. 01. 2006. Podľa § 193 zák. č. 315/2001 Z. z. sa na služobný pomer príslušníkov použije primerane § 85 ods. 9 Zákonníka práce, ktorý znie: „Priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín“. Z ustanovení zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času.
18.2. V posudzovanej veci sa jedná o pohotovosť na pracovisku, ktorá je v § 96 ods. 2 Zákonníka práce upravená nasledovne: „Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas“. Ustanovenie § 193 zák. č 315/2001 Z. z. však primerané použitie odkazom na § 96 ods. 2 Zákonníka práce neuvádza. Z § 122 ods. 3 vyplýva, že ak počas služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby, až takáto situácia je považovaná za štátnu službu nadčas.
18.3. Za uvedeného stavu, z dôvodu nesprávnej transpozície smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore, žalobca nemal možnosť požadovať od zamestnávateľa dodržiavanie požiadaviek upravených ustanoveniami smernice. Na služobný pomer žalobcu sa vzťahuje právna úprava zákona č. 315/2001 Z. z., preto porušenie právnej normy vyplývajúcej z unijného práva nezaťažuje služobný úrad žalobcu, ale žalovaného.

19.1. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
19.2. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
19.3. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

20.1. Nemajetkovou ujmou je zásah do prirodzených práv žalobcu, ktorými je právo na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, na ochranu zdravia, na primeraný odpočinok po práci, ktorá je vzhľadom na povahu práce hasiča psychicky aj fyzicky náročná, právo žalobcu na realizáciu súkromného a rodinného života.
20.2. Okresný súd považoval za správne, účelné a primerané vyčíslenie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré žalobcovi neboli započítané do služobného času. Primerané finančné odškodnenie zodpovedalo odmene, ktorú žalobcovi priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. pri nariadenej služobnej pohotovosti , t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti. Vyčíslenie náhrady vo väzbe na cenu práce v danom mieste a čase je priliehavé, vzhľadom na charakteru ujmy a k následkom na osobe a v osobnom živote žalobcu v posudzovanom období.
20.3. Námietka žalovaného, že na odmeňovanie pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti sa nevzťahuje Smernica 2003/88/ES nebola dôvodná, lebo prametom konania nie je odmeňovanie žalobcu ale nemajetková ujma za nesprávnu transpozíciu smernice ohľadne uplatňovania najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času. Žalovaný považuje za rozhodujúce pre posúdenie veci, aby súd rozlišoval prebratie smernice a následne vnútroštátnu aplikáciu smernice, lebo aj nesprávne prebratá smernica môže byť u adresátov aplikovaná správne a naopak. Uvedené tvrdenie je tak isto mimo predmetu konania, lebo v prípade správne prevzatej smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky by dotknutý zamestnanec žaloval zamestnávateľa z titulu porušenia vnútroštátnej úpravy pracovného času.

21.1. Z predmetu konania a odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca má aktívnu legitimáciu na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy, resp. dosiahnutia satisfakcie takou formou, ktorú považuje za efektívnu, teda vhodnú, možnú a účelnú. Námietka subsidiarity nároku voči žalovanému neobstojí, pretože žalobca nemôže dosiahnuť odstránenie príčiny protiprávneho zásahu, ktorou je nesprávna transpozícia právnej normy v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore. Žalobca tiež preukázal, že iná forma satisfakcie by nebola úspešná ani výkonom rozhodnutia.
21.2. Žalovaný v obrane namietal, že za protiprávny stav má byť zodpovedný zamestnávateľ, ale okresný súd v tej súvislosti poukázal na zraniteľnejšie a slabšie postavenie zamestnanca a na uplatnenie zásady efektivity, ktorá umožňuje žalobcovi domôcť sa práva voči žalovanému, ako pôvodcovi stavu, ktorý nie je v nesúlade so záväznými ustanoveniami smernice. Zamestnávateľ žalobcu sa riadi existujúcou právnou úpravou zák. č. 315/2001 Z. z., za čo má niesť zodpovednosť výlučne žalovaný, ktorý vystupuje v postavení normotvorcu, ktorý je zodpovedný za nesprávnu a neúplnú transpozíciu smernice Európskej únie..

22.1. S námietkami žalovaného, ktoré boli uvedené v odvolaní, sa okresný súd v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal. Miestnu príslušnosť na námietku žalovaného odôvodnil v bode 13. odôvodnenia podľa §19 písm. b) CSP miestom, ktoré zakladá nárok žalobcu a ktoré je súčasne miesto výkonu služobnej činnosti žalobcu, ktoré je v obvode konajúce okresného súdu. Právomoc súdu konať o žalobe je daná priamym účinkom Smernice č. 2003/88/ES, ako záväzok štátu zabezpečiť úpravu 48 hodinového pracovného týždňa v podmienkach zákona č. 315/2001 Z. z., ktorým sa riadi služobný pomer žalobcu, príslušníka hasičského záchranného zboru.
22.2. Neobstojí ani námietka, že pracovné zaradenie žalobcu možno zaradiť pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, ktoré v zmysle čl. 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania čl. 6 za predpokladu, že dodržujú všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov neuplatňovania čl. 6 má byť situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Uvádzaný osobitný charakter činností je výnimkou, ktorá sa uplatní iba v mimoriadnych situáciách, definovaných na základe zákona vyhlásením krízového stavu, napr. v dôsledku vojny alebo prírodnej katastrofy a nie v obvyklých podmienkach bežného života spoločnosti. Z podstaty mimoriadnej situácie vyplýva, že v tom čase ukladané povinnosti nemôžu mať charakter trvalého stavu.

23. Krajský súd považuje odvolacie dôvody a tvrdenia žalovaného za nedôvodné. Okresný súd sa so všetkými otázkami, podstatnými z hľadiska predmetu konania vysporiadal, vec správne skutkov a právne posúdil a odôvodnil. Odvolací súd rozhodnutie z tých istých dôvodov potvrdil.

24. O nároku na náhradu trov konania súd rozhoduje v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP). V odvolacom konaní bol úspešný žalobca, ktorému odvolací súd priznal podľa § 255 ods. 1 náhradu trov odvolacieho konania od žalovaného.

25. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
(§ 420 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b)
(§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

Dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Nedostatky dovolania vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP.